

► Westlanders gefascineerd door stukje historie

‘Herstel begraafplaats geeft Joods verhaal een gezicht’

Veel Westlanders weten niet eens van het bestaan, maar de Joodse begraafplaats in Naaldwijk is een van de belangrijkste cultuurhistorische Westlandse monumenten. De restauratie is vooral te danken aan Arie Storm en Harry Groenewegen.

Rien van den Anker

Naaldwijk

Eigenlijk is het een verstopt plekje langs de Opstalweg, aan de buitenkant ogend als een mengeling van hek en groene struiken. Veilig stoppen om eventjes te kijken is er niet bij, druk verkeer raast hardnekkig voorbij.

Toch ligt hier een ruim twee eeuwen oud monument. Een voor eeuwig aangelegde begraafplaats voor Joden die hier afgelopen eeuwen hun laatste rustplaats hebben gekregen. De plek, omgeven door gezinswoningen in de Opstalwijk, is afgelopen jaren dankzij vrijwilligers van de Stichting Joods Westland van zijn verwaarloosde staat ontdaan. De oude dodenakker is geheel gerestaureerd en op afspraak te bezoeken.

Heel lang waren veel platte graven overwoekerd, slecht onderhouden, op de soms gebroken zerken waren de letters nauwelijks zichtbaar. „Al met al reden genoeg om daar iets aan te doen”, zeggen de Westlanders Arie Storm en Harry Groenewegen. „De begraafplaats is een bijzonder stukje Westlands erfgoed, dat mag niet verloren gaan. Dat zijn wij aan de Joodse Westlanders verplicht.”

Beiden zijn noch Joods noch religieus, maar hun historische passie gaat

▲ Harry Groenewegen (links) en Arie Storm op de Joodse begraafplaats die onlangs is opgeknapt.

FOTO THIERRY SCHUT

Joden vormen een belangrijk onderdeel van de Westlandse geschiedenis

– Harry Groenewegen en Arie Storm

zó ver dat zij de herinneringen aan die vrijwel verdwenen Joodse bevolkingsgroep blijvend willen markeren. „Joden vormen een belangrijk onderdeel van de Westlandse geschiedenis.”

Het kan verbaal soms wel eens knetteren tussen het vriendenduo, maar over één ding zijn ze het roerend eens: de Westlandse Joodse geschiedenis móet levend blijven. Een belangrijke mijlpaal is nu bereikt met de restauratie van de Naaldwijkse Joodse begraafplaats. „Daarmee krijgt dat verhaal een gezicht en dat is belangrijk, ook voor de jeugd.”

Kapelletje

„Aan dat onderhoud schortte het decennialang”, aldus de twee initiatiefnemers van de stichting Joods Westland, waarin ook de eigenares van de begraafplaats, de Nederlands Israëlitische Gemeente in Den Haag, participeert. Een initiatief dat meer inhoudt dan alleen de restauratie van de begraafplaats. Vooral in Naaldwijk is er, zij het summier, meer Joods erfgoed

te vinden. Zo was bijvoorbeeld het kapelletje in het Heilige Geesthofje in vroeger dagen bijna een eeuw lang een synagoge. Nabij de Molenstraat was er ooit een Joodse school en ook een religieus badhuis.

De restauratie heeft ertoe geleid dat er nu 31 stenen zichtbaar zijn, maar vrijwel zeker liggen er zo'n 300 stoffelijke overschotten of resten van Joodse Westlanders. In de afgelopen jaren is er eerst uitgebreid non-destructief onderzoek uitgevoerd. Daarna heeft een gespecialiseerd bedrijf alle graven schoongemaakt, geplakt, gelijmd en ontdaan van scheuren, waarbij ook veel funderingen zijn vernieuwd.

Nu de restauratie is voltooid, wordt in de komende maanden een zij-ingang gemaakt. Ook komt er eind dit jaar een herdenkingsbord met alle namen van de 51 Westlandse Joodse Holocaustslachtoffers. „Met dit monument is voor ons een droom uitgekomen en wordt ook erkend dat de geschiedenis van het jodendom door Westland belangrijk wordt gevonden.”